

Příklady postupu výpočtu a dokladování dle metodiky pro řešení růstu cen stavebních materiálů na stavbách dopravní infrastruktury

Pokyn k aplikaci Metodiky pro řešení růstu cen stavebních materiálů na stavbách dopravní infrastruktury je určený právníckým osobám v zakladatelské a zřizovací působnosti Ministerstva dopravy ČR, které jsou financovány úplně nebo jen částečně z veřejných prostředků a které zabezpečují přípravu a realizaci inženýrských a pozemních staveb financovaných z veřejných prostředků, jimiž jsou Správa železnic, státní organizace, Ředitelství silnic a dálnic ČR, Ředitelství vodních cest (dále „Zadavatelé“). Zadavatelé budou při aplikaci Metodiky uplatňovat níže uvedený postup.

Ověření naplnění obecných podmínek aplikace Metodiky pro konkrétní kontrakt

- **Ověření, zda se pro daný smluvní kontrakt použije z hlediska typu smluvních podmínek.** Metodika se použije pro smluvní kontrakty zadavatelů uzavřené podle smluvních podmínek na základě červené, zelené nebo žluté knihy FIDIC, příp. pro další smluvní kontrakty zadavatelů na realizaci pozemních staveb a inženýrských staveb. Metodika se nepoužije pro smluvní kontrakty zadávané formou partnerství státního a soukromého sektoru (tzv. PPP projekty).
- **Ověření, zda daný smluvní kontrakt dosahuje požadovaného finančního limitu.** Metodika bude aplikována pouze v případě smluvních kontraktů s nabídkovou cenou (přijatá smluvní částka) vyšší než 6 mil. Kč bez DPH.
- **Ověření, zda daný smluvní kontrakt spadá do definovaného časového období.** Metodika bude aplikována pouze v případě smluvních kontraktů se základním datem do 25. února 2022. V případě smluvních kontraktů, u nichž není ve smluvních podmínkách základní datum definováno, se pro účely této metodiky za základní datum u takových kontraktů považuje datum 28 dnů před termínem pro předložení nabídky v případě nadlimitních zakázek, resp. datum 10 dnů před termínem pro předložení nabídky v případě podlimitních zakázek.
- **Ověření, zda daný smluvní kontrakt obsahuje kompenzaci růstu cen v podobě valorizace.** V případě smluvních kontraktů, které obsahují kompenzaci růstu cen v podobě valorizace, bude metodika aplikována pouze za takové období trvání stavby, ve kterém kompenzace formou valorizace zhotoviteli nenáleží (tj. 1 rok od základního data nebo pro období před koncem původní doby pro dokončení.). U smluv uzavřených dle obchodních podmínek zpracovaných dle tzv. Žluté knihy FIDIC bude metodika aplikována u smluv, kde úpravy cen v důsledku změn nákladů nejsou povoleny, a to pro období před koncem původní doby pro dokončení.

Identifikace kompenzovaných skupin materiálů (položek)

- V případě, že jsou u daného smluvního kontraktu naplněny všechny obecné podmínky pro aplikaci Metodiky a zhotovitel takového kontraktu uplatnil žádost o platbu dle Metodiky pro konkrétní materiálové skupiny (položky), zajistí zadavatel cestou technického dozoru stavby jejich podřazení pod konkrétní skupiny materiálů a položek dle Metodiky a Seznamu přiřazených položek OTSKP nebo seznamu položek dalších cenových soustav (CS URS, atd.).
- Návrh na zařazení položky (vč. specifikace míry zastoupení materiálu v položce) předkládá zhotovitel k potvrzení technickému dozoru stavby a následně zadavateli ke schválení.
- Seznam přiřazených položek OTSKP (příp. jiné cenové soustavy) je stanoven jejich přesným výčtem s uvedením případného přepočtového vzorce a **koeficientu přepočtu** zohledňujícího míru zastoupení materiálu v položce.
- U položek (např. R-položek), které jsou součástí kontraktu, ale nejsou specificky uvedeny v cenové soustavě OTSKP nebo v jiné cenové soustavě, rozhodne zadavatel o zařazení mezi kompenzované položky na základě míry zastoupení skupin materiálů v těchto položkách, dále na základě toho, že reprezentují většinový podíl nákladů staveb, a zároveň jsou jednotlivé materiálové skupiny v těchto položek prokazatelně kvantifikovatelné.
- Příklad:
 - Zhotovitel stavby požádal o platbu dle Metodiky pro materiálovou skupinu Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla
 - Konkrétně navrhl zařazení položky 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B, přitom specifikoval koeficient přepočtu 1,00
 - Položka 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B byla identifikována v Seznamu přiřazených položek OTSKP, včetně ověření koeficientu přepočtu
 - Položka 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B zahrnuje: veškerý materiál, výroby a polotovary, včetně mimostaveništní a vnitrostaveništní dopravy (rovněž přesuny), včetně naložení a složení, případně s uložením - dodání betonářské výztuže v požadované kvalitě, stříhání, řezání, ohýbání a spojování do všech požadovaných tvarů (vč. armakošů) a uložení s požadovaným zajištěním polohy a krytí výztuže betonem, - veškeré svary nebo jiné spoje výztuže, - pomocné konstrukce a práce pro osazení a upevnění výztuže, - zednické výpomoci pro montáž betonářské výztuže, - úpravy výztuže pro osazení doplňkových konstrukcí, - ochranu výztuže do doby jejího zabetonování, - úpravy výztuže pro zřízení železobetonových kloubů, kotevních prvků, závěsných ok a doplňkových konstrukcí, - veškerá opatření pro zajištění soudržnosti výztuže a betonu, - vodivé propojení výztuže, které je součástí ochrany konstrukce proti vlivům bludných proudů, vyvedení do měřících skříní

nebo míst pro měření bludných proudů (vlastní měřicí skříně se uvádějí položkami SD 74), - povrchovou antikorozi úpravu výztuže, - separaci výztuže, - osazení měřících zařízení a úpravy pro ně, - osazení měřících skříní nebo míst pro měření bludných proudů.

Stanovení základní ceny za měrnou jednotku k Základnímu datu 24.2.2022 (CzM12022/02)

- Pro určené skupiny materiálů byla spol. ÚRS CZ, a.s. stanovena jejich základní cena v cenové úrovni k datu 24.02.2022, resp. únoru 2022, ke které se bude následný vývoj cen porovnávat.
- Cena obsahuje konkrétní cenu daného materiálu za měrnou jednotku, např. cena oceli za 1 tunu.
- **Příklad:**
 - Stanovení základní ceny za měrnou jednotku *Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla*

Období	II.2022	III.2022	IV.2022	V.2022	VI.2022	VII.2022	VIII.2022
Ocelové výrobky [Kč/t]	44 242	65 434	64 322	59 047	54 323	52 150	45 527

Stanovení indexu předvídatelnosti

- Použití indexu předvídatelnosti má za cíl snížení kompenzace o hodnotu, která odpovídá běžnému nárůstu cen, které mohl zhotovitel při podání nabídky předpokládat
- Výpočet indexu předvídatelnosti
 - Jako cenový index je v rámci klasifikace CZ-CC využíván:
 - index pro kód „CC-CZ“ = „2 - Inženýrská díla“ (označení řádku)
 - index pro „stejně období předchozího roku = 100“, hodnoty „čtvrtletí“ „1.“, „2.“, „3.“ a „4.“ (označení sloupce)
 (dále jen „Cenový index“)
 - Index předvídatelnosti bude vypočítán jako dvanáctá odmocnina z aritmetického průměru cenového indexu za čtvrtletí, které připadá na základní datum a 7 předcházejících čtvrtletí.

$$I_p = \sqrt[12]{\frac{\sum_{n-7}^n \text{Cenový index}}{8}} \cdot 100$$

kde:

„I_p“ je index předvídatelnosti

- Využití indexu předvídatelnosti
 - Základní cena příslušné komodity bude za každý měsíc, který následuje po únoru 2022, vynásobena indexem předvídatelnosti zaokrouhleným na 4 desetinná místa.

$$Cz_m = Cz I_p^m$$

kde

„Cz_m“ je základní cena navýšená o index předvídatelnosti pro příslušný měsíc

„Cz“ je základní cena příslušného materiálu za únor 2022

„m“ je počet měsíců mezi příslušným měsícem a únorem 2022 (za březen 2022 se rovná 1, za duben 2022 se rovná 2 a tak dále)

- Příklad:
 - Index předvídatelnosti pro položku 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B byl pro stavbu se základním datem v třetím čtvrtletí 2020 vypočten ve výši 1,0035
 - při aplikaci na sledované období pak využití indexu předvídatelnosti na konkrétní komoditu Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla

Období	II.2022	III.2022	IV.2022	V.2022	VI.2022	VII.2022	VIII.2022
Index předvídatelnosti	1	1,0035	1,0070	1,0105	1,0141	1,0176	1,0212
Ocelové výrobky [Kč/t]	44 242	44 397	44 552	44 708	44 865	45 022	45 179

Určení míry změny – CM1Δ202y/x

- Vývoj cen materiálů bude sledován s měsíční frekvencí a **za jednotlivé měsíce bude stanovena míra změny ceny materiálových skupin** ve vztahu k „základní cenové úrovni“ upravené o index předvídatelnosti.
- **Míra změny bude určena jako rozdíl aktuální cenové úrovně k danému měsíci a ceny stanovené k datu Základní cenové úrovně za měrnou jednotku navýšené o index předvídatelnosti pro daný měsíc.**

$$CM1\Delta202y/x = CM1\ 202y/x - Cz_m M1\ 202y/x$$

„CM1 202y/x“ je cena příslušné komodity stanovená spol. ÚRS CZ ze statistických údajů pro daný měsíc

„Cz_mM1 202y/x“ je základní cena příslušné komodity stanovená spol. ÚRS CZ navýšená o index předvídatelnosti pro daný měsíc

„y“ se rovná 2,3,... a znamená roky 2022, 2023, ... atd

„x“ se rovná 1,2,3,...,12 a znamená kalendářní měsíc

- Příklad:

- stanovení míry změny pro položku 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B byla pro stavbu se základním datem v třetím čtvrtletí 2020

Období	III.2022	IV.2022	V.2022	VI.2022	VII.2022	VIII.2022
Ocelové výrobky - zákl. cena [Kč/t]	65434	64322	59047	54323	52150	45527
Ocelové výrobky - index předvídatelnosti [Kč/t]	44397	44552	44708	44865	45022	45179
Ocelové výrobky - rozdíl ceny [Kč/t]	21 037	19 770	14 339	9 458	7 128	348

Ověření naplnění podmínek přípustnosti změny závazku

- Platba dle Metodiky může být zhotoviteli poskytnuta, pokud v konkrétním případě (tj. v případě konkrétní stavby a konkrétních komodit/materiálů) bude ověřeno, že došlo k takové změně situace, v důsledku již nemůže konkrétní materiálové skupiny pořídit za cenu, za kterou byl schopen komodity pořídit před 24.2.2022. A zároveň, že cena, za kterou zhotovitel konkrétní materiálové skupiny po 24.2.2022 pořizoval, je v průměru vyšší než cena, za kterou její pořízení uvažoval v nabídce na uzavření konkrétního kontraktu. Současně je tento průměrný rozdíl cen vyšší než průměrná míra změny (vypočtená podle této metodiky na základě údajů URS) za měsíce v kalendářním roce, ve kterých byla daná komodita na příslušné stavbě zabudována (tj. za které bude náležet platba). Tedy, že tato průměrná míra změny v příslušném kalendářním roce nepřevyšuje průměrný rozdíl mezi skutečnou cenou pořízení komodity a její uvažovanou cenou v nabídce zhotovitele. Pokud bude průměrná míra změny nižší než průměrný rozdíl mezi cenou pořízení komodity a její uvažovanou cenou v nabídce zhotovitele, může být zhotoviteli poskytnutá platba dle této metodiky.
- Toto bude ověřeno na základě jednání se zhotovitelem, přičemž bude ověřeno i naplnění ostatních obecných podmínek.
- Pro kalendářní rok 2023 a následující platí aplikace podmínek obdobně, jako pro rok 2022.
- Jako podklad pro ověření splnění podmínek pro poskytnutí platby zhotovitel doloží:
 - doklady prokazující, jakým způsobem byla stanovena cena jednotlivých skupin materiálů (komodit), příp. základních typů výrobků v jednotlivých skupinách materiálů v rámci nabídky na uzavření konkrétního kontraktu, a to např. formou nabídky podzhotovitele na veřejnou zakázku, smlouvy s podzhotovitelem na veřejnou zakázku, fakturace za subdodávky nebo kalkulace ceny položky z doby zpracování nabídky na veřejnou zakázku; doklady prokazující stanovení nabídkové ceny, nesmí být starší než zahájení zadávacího řízení.
 - doklady prokazující, za jakou cenu zhotovitel realizoval od svých poddodavatelů v rámci plnění dané veřejné zakázky nákup jednotlivých skupin materiálů (komodit), příp. základních typů výrobků v jednotlivých skupinách materiálů v období, za které je poskytována platba, a to např. fakturace za subdodávky a dodávky materiálů, což zhotovitel doloží alespoň v rozsahu 35% objemu množství každé z jednotlivých skupin materiálů (komodit), které bude v případě

konkrétního kontraktu kompenzováno v konkrétním kalendářním roce. Pro výpočet rozdílu cen se využívá metody váženého průměru.

- **Příklad:**

- Zhotovitel pro ověření naplnění přípustnosti změny závazku předložil jako součást žádosti o poskytnutí platby smlouvu se subdodavatelem na dodávky betonářské výztuže, uzavřenou k základnímu datu kontraktu, ve které byla sjednána cena za dodávky betonářské výztuže ve výši 20.000 Kč za tunu.
- Zhotovitel dále doložil soubor faktur za dodávky betonářské výztuže a konstrukční oceli za období březen a duben 2022, které představují 40 % realizovaného plnění materiálové skupiny Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla v roce 2022 s průměrnou cenou (vážený průměr) ve výši 60.000 Kč za tunu.
- Zhotovitel dále doložil celkový rozsah plnění materiálové skupiny Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla v roce 2022, ze kterého vyplývá, že plnění realizovaná v období březen a duben 2022 představují 40 % realizovaného plnění materiálové skupiny Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla v roce 2022.
- Z doložených dokladů je ověřitelné, že cena, za kterou zhotovitel konkrétní materiálové skupiny po 24.2.2022 pořizoval, je v průměru vyšší než cena, za kterou její pořízení uvažoval v nabídce na uzavření konkrétního kontraktu.
- Z doložených dokladů je dále ověřitelné, že průměrná míra změny v příslušném kalendářním roce pro materiálovou skupinu Ocel – betonářská výztuž, konstrukční ocel, svodidla, která činí 12.015 Kč, nepřevyšuje průměrný rozdíl mezi skutečnou cenou pořízení komodity a její uvažovanou cenou v nabídce zhotovitele, který činí 40.000 Kč.
- Na základě tohoto ověření je tedy přípustná aplikace této metodiky pro komoditu ocel a dále se pokračuje výpočtem podle metodiky. V případě, že by zhotovitel neprokázal změnu na dostatečném množství materiálu, nebo by dokladované navýšení ceny bylo nižší než 12.015 Kč na tunu, zhotoviteli by nenáležela žádná kompenzace pro komoditu ocel.

Stanovení množství a výše platby za posuzované období

- Jako skutečnost rozhodnou pro posouzení, zda konkrétní množství materiálů nebo výrobků zařadit do příslušného měsíce je považováno **zabudování materiálu do stavby (díla)**. Tuto skutečnost zadavatel ověří prostřednictvím technického dozoru stavby.
- Určující pro stanovení množství materiálu bude množství uvedené ve zjišťovacích protokolech.

- Položkám nebo skupinám položek, které obsahují rozhodující materiálové skupiny, bude **přiřazena hodnota CM1Δ202y/x a koeficient přepočtu.**
- **Výše platby za jednotlivé položky nebo skupiny položek v příslušném měsíci bude stanovena jako součin hodnot CM1Δ202y/x, koeficient přepočtu a množství** zabudovaného materiálu do stavby (díla) v příslušném období potvrzené technickým dozorem stavby
- Výše platby za daný měsíc bude stanovena jako suma dílčích hodnot pro jednotlivé položky nebo skupiny položek.
- **Příklad:**
 - stanovení množství a výše platby za období III - VIII.2022 pro položku 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B u stavby se základním datem ve třetím čtvrtletí 2020

Období	III.2022	IV.2022	V.2022	VI.2022	VII.2022	VIII.2022
Ocelové výrobky - rozdíl ceny [Kč/t]	21 037	19 770	14 339	9 458	7 128	348
Množství realizované v období [t]	2	4	0	0	3	5
Navýšení ceny v období [Kč]	42 074	79 079	0	0	21 385	1 739

Podmínky provedení platby

- Platba dle Metodiky může být zhotoviteli poskytnuta za předpokladu, že cena dle aktuální cenové úrovně k danému měsíci materiálové skupiny (komodity) v daném měsíci převyší základní cenu v cenové úrovni k datu 24.02.2022 navýšené o index předvídatelnosti. V případě, že cena dle aktuální cenové úrovně k danému měsíci materiálové skupiny (komodity) v daném měsíci bude nižší než základní cena v cenové úrovni k datu 24.02.2022 navýšené o index předvídatelnosti, bude takové snížení ceny zohledněno v ročním vyúčtování platby, a to snížením celkové roční platby. Pro stanovení výše roční platby včetně případného zohlednění podle předchozí věty je rozhodný kalendářní rok, tzn. období od 1.1. do 31.12. příslušného roku. V případě, že bude mít celkové roční vyúčtování platby zápornou hodnotu, nebude platba za takový kalendářní rok zhotoviteli poskytnuta a objednateli nevznikají v takovém případě vůči zhotoviteli žádné nároky. Platba zhotoviteli pak bude ve výši:
 - **50 %** navýšení ceny konkrétní materiálové skupiny, ke kterému dojde u konkrétní materiálové skupiny v příslušném měsíci nad základní cenovou úroveň vynásobenou indexem předvídatelnosti, v případě smluvních kontraktů uzavřených dle smluvních podmínek pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem na základě červené a žluté knihy FIDIC, které neobsahují kompenzaci růstu cen v podobě valorizace v původní době pro dokončení.
 - **50 %** navýšení ceny konkrétní materiálové skupiny, ke kterému dojde u konkrétní materiálové skupiny v příslušném měsíci nad základní cenovou úroveň vynásobenou indexem předvídatelnosti, v případě smluvních kontraktů

uzavřených dle jiných smluvních podmínek (např. dle smluvních podmínek pro stavby menšího rozsahu na základě zelené knihy FIDIC)

- **Příklad:**

- stanovení množství a výše platby za období III - IX.2022 pro položku 272365 VÝZTUŽ ZÁKLADŮ Z OCELI 10505, B500B u stavby se základním datem ve třetím čtvrtletí 2020 (*pozn. základní cena za období IX.2022 je pro názornost výpočtu stanovena fiktivně*)

Období	III.2022	IV.2022	V.2022	VI.2022	VII.2022	VIII.2022	IX.2022
Ocelové výrobky - zákl. cena [Kč/t]	65434	64322	59047	54323	52150	45527	43500
Ocelové výrobky - index předvídatelnosti [Kč/t]	44397	44552	44708	44865	45022	45179	45337
Ocelové výrobky - rozdíl ceny [Kč/t]	21 037	19 770	14 339	9 458	7 128	348	-1 837
Množství realizované v období [t]	2	4	0	0	3	5	4
Navýšení ceny v období [Kč]	42 074	79 079	0	0	21 385	1 739	-7 350

- snížení ceny za období IX.2022 bude zohledněno v ročním vyúčtování platby, a to snížením celkové roční platby.